

Силабус дисципліни
Соціально-психологічна експертиза

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність – 053 Психологія
Освітньо-професійна програма «Психологія»

Рік навчання: 4, Семестр: 7

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к. психол. н., ст. викладач **Притула Олеся Арсенівна**

Контактна інформація

olesapritula01@gmail.com +380974820104

Опис дисципліни

Дисципліна «Соціально-психологічна експертиза» спрямована на засвоєння у студентів теорії дослідження експертних матеріалів, що підлягають експертизі. Вивчення процедури оцінки, аналізу та прогнозу соціально-психологічних аспектів певної ситуації, в якій перебуває особа, а також надання рекомендацій щодо запобігання або подолання негативних наслідків психічних станів людини в тій чи іншій дезадаптивній ситуації. Дисципліна «Соціально-психологічна експертиза» розглядає професію фахівця-експерта як мислєдіяльно-зорієнтовану, інтелектоємну діяльність, котра спрямована на постановку і розв’язання суспільних та особистісних проблем.

Структура дисципліни

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Поняття про експертизу, її різновиди та функції.	Навчити аргументувати сутність поняття експертизи, що здійснюється на індивідуальному та колективному рівнях.	Питання, кросворд.
2/2	Вітчизняні та міжнародні стандарти проведення соціально-психологічної експертизи.	Формувати власні обґрунтовані судження на основі вивченого матеріалу.	Питання, доповіді.

2/2	Профайлінг як один з методів експертної оцінки.	Довести важливість невербального методу для експертних досліджень у різних сферах.	Питання, доповіді.
4/4	Психологічна експертиза як форма соціальної практики.	Аргументувати факти проведення соціально-психологічної експертизи, як форми соціальної практики.	Питання.
2/2	Об'єкт, предмет дослідження та суб'єкти соціально-психологічної експертизи.	Вмотивувати важливість підготовки висококомпетентного фахівця з оцінки досліджуваних об'єктів.	Питання, тести.
4/4	Етапи, процедури та критерії соціально-психологічної експертизи.	Обґрунтувати власну позицію, робити самостійні висновки щодо, випадків необхідних для проведення психологічної експертизи.	Питання, кросворд.
2/2	Психологічна експертиза у сфері судочинства.	Підтвердити своє бачення щодо зручності експертного дослідження у сфері судочинства.	Питання.
4/4	Сфери застосування соціально-психологічної експертизи.	Здійснювати пошук інформації з різних джерел в тому числі з використанням інформаційно-комунікативних технологій для вирішення професійних завдань.	Питання, доповіді.
2/2	Структура, вимоги до формування та затвердження експертного висновку.	Здійснювати інформування, оцінювання, генерування і висунування нових ідей.	Питання.
2/2	Особистісні та професійні риси експерта. Професійна етика експерта.	Нормувати рівень вимог до експертів-психологів як спеціалістів з соціально-психологічної експертизи.	Питання, тести.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16. 01. 2020 № 463-XI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
2. Про судову експертизу: Закон України від 25.02. 1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
3. Про судово-медичну експертну діяльність. Проект Закону України від 16.06.2015 № 2081а. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH1LT68A>

4. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України. Наказ: МОН України від 22.05.2018 № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971. Редакція: 11.12.2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KD0001?an=902096>
6. Сімейний кодекс України. Закон від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
7. Андросович К. А. Основні етапи проведення психологічної експертизи *Теорія і практика сучасної науки та освіти (частина I): матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції* м. Львів, 22-23 жовтня 2020 року. Львів : Львівський науковий форум, 2020. 68 с. URL: <http://lviv-forum.inf.ua/save/2020/22-23.10.2020/%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%20%D0%86.pdf>
8. Алексеєнко-Лемовська Л. В. Особистісна та професійна готовність психолога до проведення експертизи. *Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна освіта і наука: проблеми, перспективи, інновації»*, 27-29 січня 2021 року, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, м. Київ, 2021. С. 117-121.
9. Гірняк А. Н., Гірняк Г. С. Діалогічна взаємодія учасників освітнього процесу, як передумова та гарантія його ефективності. *Guarantees and protection of fundamental human rights as the integral element of integration of Ukraine on the EU : monografia zbiorowa*. Olsztyn (Polska) : Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie, 2019. S. 105 – 117.
10. Григус І.М., Самороков В.О., Цимбалюк В.І. , Цимбалюк О.В., Сахнюк В.В. Судова психіатрія та судово-психіатрична експертиза : навч. посіб. / за ред. І.М.Григуса. Львів : ФОП Піча С.В., 2018. 119 с.
11. Дручек О. В. Профайлінг як метод забезпечення державної безпеки і громадського порядку: проблеми застосування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 1. Том 2. С 132 – 136.
12. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність / Іван Данилюк, Антон Курапов, Ілья Ягіяєв. Київ: АртЕк, 2019. 432 с.
13. Задорожня Ю.А. Судово-психологічна експертиза в адміністративному процесі. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару*. Дніпро: ДДУВС, 2019. С. 133-134.
14. Крюкова М.А., Єлховський І.В. Судово-психологічна експертиза (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра факультету психології, політології та соціології) М.А. Крюкова. Одеса: Фенікс, 2021. 61 с.
15. Матейко Н.В., Лишак О.А. Клініко-психологічна компетентність фахівця при проведенні судово-психологічної експертизи. *Криміналістика і судова експертиза*. 2020. Випуск 65. С. 643–653.
16. Назаров О.А. Проблемні аспекти застосування спеціальних психологічних знань задля відшкодування моральної шкоди в Україні за наслідком військового озброєного нападу російської федерації. *Актуальні питання судової психологічної експертизи у справах за позовами про відшкодування моральної шкоди : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф.* Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2022. С. 96-102.
17. Подільчак О. М. Кримінологічний профайлінг – реалізація вчення про особу злочинця. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/4_2017/part_2/34.pdf

18. Притула О. А. Життєва стійкість експерта-психолога в умовах військового стану. *Наукові перспективи*. Київ, 2024. № 4 (46). С. 1362 – 1371. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/11056>
19. Криміналістика і судова експертиза : міжвід. наук.-метод. Збірник. *Міністерство юстиції України, Київ. н.-д. ін-т судових експертиз*. Київ, 2018. Вип. 63(2). – С. 472–475. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2018_63\(2\)_66](http://nbuv.gov.ua/UJRN/krise_2018_63(2)_66)
20. Психолого-педагогічна експертиза : хрестоматія / укладачі: С. П. Дерев'яно, Ю. В. Примак. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2021. 280 с. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7331/1/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0.pdf>
21. Руль Ю. В., Мартинова Т. О. Психологія профайлінгу : навч. посіб. Київ : ДП Вид. дім «Персонал», 2018. 236 с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/psih_profailingu.pdf
22. Соціальна психологія в Україні : довідник / за ред. М. М. Слюсаревського; упоряд. І. І. Ревера, С. Є. Фіськович; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. 2-ге в ид., перероб. і допов. Київ : Талком, 2019. 324 с.
23. Стрельнікова Л. В. Методика судово-психологічної експертизи/психологічного дослідження визначення наявності моральної немайнової шкоди, розміру відшкодування/компенсації за моральну шкоду, її наслідки. Київ : ПП «ПФ «Фоліант». 2021. 180 с.
24. Телійчук В. Г., Зінченко С.С. Щодо застосування профайлінгу в оперативно-розшуковій діяльності підрозділами кримінальної поліції Національної поліції України. *Юридичний бюлетень*. Вип. № 12. 2020. С.184–193.
25. Черезова І. О. Психологічна експертиза: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2018. 262 с.
26. Яблонський А. І. Гуманітарно-психологічна експертиза в контексті професійної діяльності психолога. *Теорія і практика сучасної психології: зб. наук. праць*. Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2019. № 5, т. 1. С. 81–86.
27. Яровий Т. С. Роль профайлінгу в любістській діяльності: державно управлінський аспект. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. Електронне видання: www.dy.nauka.com.ua № 10, 2020. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2020/38.pdf
28. Profiling, Cambridge Dictionary : веб-сайт. URL: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/profiling>
29. Przemyslaw Ziolkowski Licea profilowane – sukces czy porazka? URL: <https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/20734/Strony%20od%20pz-zn6-drukarnia-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
30. Top Video Surveillance Trends to Watch in 2018. *Security Sales & Integration* : веб-сайт. URL: <https://www.securitysales.com/surveillance/top-video-surveillance-trends-2018>
31. United States Department of Homeland Security / a budget for america's future 2021. *The White House* : веб-сайт. URL: https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2020/02/budget_fy21.pdf?fbclid=IwAR22bkjfuyP2uq50rHy7NEOp5DKTRH5q3efKxxqLKxqN9vW650MPmGk2hQo

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Соціально-психологічна експертиза» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; інші види індивідуальних і групових завдань, залік

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Соціально-психологічна експертиза» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (6 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 1 проводиться на 6 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (9 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 2 проводиться на 15 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється		Оцінювання розроблено-го і проведеного тренінгу, щодо покращення комунікабельності у проведенні психологіч-	Оцінювання презентації на одну з тем із запропонованої тематики на основі опрацьованої	10 тестів по 2 бали, два теоретичні запитання по 40 балів.

на підставі виконання письмового завдання, а саме: два теоретичні питання по 20 балів, два визначення по 10 балів і 10 тестових завдань, кожне з яких має 4 бали.	на підставі виконання письмового завдання, а саме: два теоретичні питання по 20 балів, два визначення по 10 балів і 10 тестових завдань, кожне з яких має 4 бали.	ної експертизи.	додаткової навчальної і наукової фахової літератури	
---	---	-----------------	---	--

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)